

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej

w zakresie kwalifikacji

SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej

wyodrębnionej w zawodzie

OPIEKUN OSOBY STARSZEJ (symbol cyfrowy zawodu 341202)

Branża: pomocy społecznej (SPO)

Warszawa 2021

Autorzy:

Mgr Anna Chmiel

Mgr Żaneta Jankowska-Pasternak

Mgr Sylwia Laskowska

Mgr Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: mgr pielęgniarstwa Marta Polanowska

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Kilińskiego 102/102A oraz Dom Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Złotnicza 10.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej

1. Wprowadzenie	6
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej z kwalifikacji SPO.02. SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej w zawodzie opiekun osoby starszej (symbol cyfrowy zawodu 341202).....	6
1.2 Program ma strukturę przedmiotową.	6
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	8
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników kursu	9
1.6 Odniesienie do rynku pracy	10
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych.....	11
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 7. i 8. stanowią załącznik do programu.....	11
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9. stanowi załącznik do programu.	11
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	11
3. Cele kształcenia KUZ	11
4. Programy poszczególnych zajęć	12
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Współpraca z partnerami społecznymi.....	12
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:.....	12
4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu:	12
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	13
4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia	13
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu	14
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pomoc osobie starszej	14
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu	14
4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu	15
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	16
4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia	18
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu	19
5. Ewaluacja programu KUZ.....	20

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	23
6.1. Wykaz literatury	23
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	24
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	24
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	25
Załączniki	28

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej z kwalifikacji SPO.02. SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej w zawodzie opiekun osoby starszej (symbol cyfrowy zawodu 341202).

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kursów umiejętności zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej jednostki efektów kształcenia.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu opiekun osoby starszej z 2019 r.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs.

Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących efektów kształcenia zrealizowanych na tym kursie umiejętności zawodowych.

Zawód opiekun osoby starszej jest powiązany z zawodami opiekun w domu pomocy społecznej, opiekunka środowiskowa i asystent osoby niepełnosprawnej, w których występuje taka sama jednostka efektów kształcenia „Podstawy pomocy społecznej”.

1.2 Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze, każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 1.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej jednostce efektów kształcenia w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Dla jednostki efektów kształcenia **SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej** z kwalifikacji SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 128. Czas trwania kursu – 2 miesiące. Kurs może rozpocząć się w dowolnym terminie.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im kryteriami weryfikacji,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Wskazane jest, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli nauczyciele i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, terapeuta zajęciowy.

Dobrze byłoby, aby tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką odleży nową, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą, prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, dietetyk, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

Nie dotyczy to zajęć praktycznych i laboratoryjnych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów
- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”)

Poszczególne KUZ-y mogą być organizowane niezależnie od siebie, jednak ze względu na treści poszczególnych przedmiotów, zaleca się następującą kolejność realizacji:

- SPO.02.2. Podstawy pomocy społecznej – KUZ SPO.02.2. stanowi podstawę dla SPO.02.5. w zakresie przedmiotu: Podstawy psychologii i socjologii w opiece nad osobą starszą
- SPO.02.3. Diagnozowanie potrzeb biopsychospołecznych i możliwości w funkcjonowaniu osoby starszej - KUZ SPO.02.3 stanowi podstawę dla SPO.02.5.: Pielęgnacja i zachowanie higieny osoby starszej oraz dla SPO.02.4 i SPO.02.5 w zakresie przedmiotu: Metodyka i metodologia pracy z osobą starszą, a także dla SPO.02.5 i SPO.02.6. w zakresie przedmiotu: Opieka i pomoc osobie starszej
- SPO.02.5. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby starszej - KUZ SPO.02.5. stanowi podstawę dla SPO.02.4 i SPO.02.6 w zakresie przedmiotu: Współpraca z partnerami społecznymi
- SPO.02.4. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej- KUZ SPO.02.4 stanowi kontynuację SPO.02.3 w zakresie przedmiotu: Metodyka i metodologia pracy z osobą starszą oraz dla przedmiotu Opieka i pomoc osobie starszej
- SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej jest kursem podsumowującym zdobyte umiejętności w KUZ: SPO.02.2, SPO.02.3., SPO.02.4. i SPO.02.5.

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników kursu

Uczestnikami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół - szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdują czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na uczestnika KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych uwarunkowań do wykonywania zawodu opiekuna osoby starszej. Jednak analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej oraz pracowników pomocy środowiskowej pokazują, że w toku nauczania należy zwrócić uwagę na poziom kompetencji społecznych, w tym kulturę osobistą, dojrzałość i odpowiedzialne podejście do wykonywanych zadań oraz predyspozycje psychiczne uczestnika kursu i sprawność fizyczną.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Opiekun osoby starszej to obecnie jeden z najbardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa. Kolejnym powodem jest współczesny model rodziny, w tym dbałość o rozwój kariery zawodowej dzieci osób starszych, a co za tym idzie wielość obowiązków i brak czasu na zapewnienie opieki rodzicom bądź dziadkom.

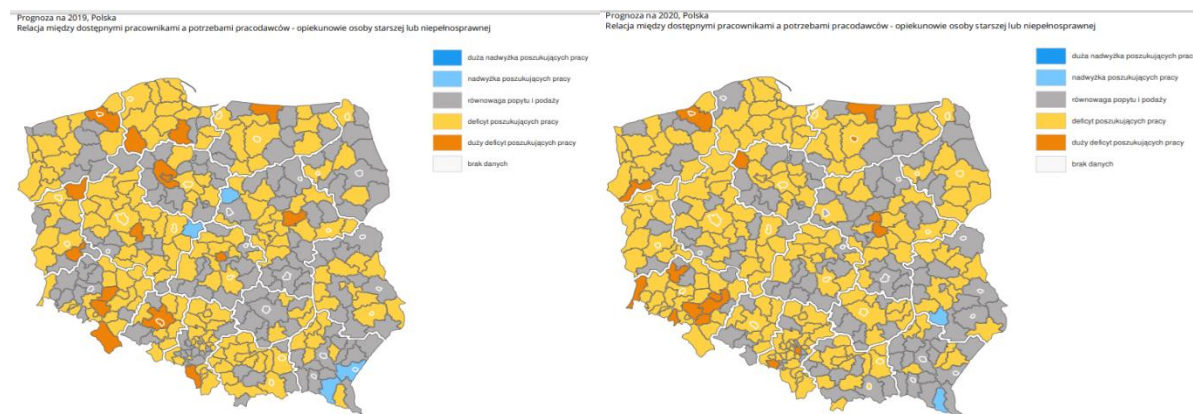
Opiekunem osoby starszej mogą być zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Opiekunowie osoby starszej mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w **domach pomocy społecznej**, w domach samopomocy, w hospicjach i w placówkach opieki paliatywnej. Często znajdują także zatrudnienie w prywatnych domach jako opiekunowie stali lub zatrudnieni na godziny.

Informacje o zapotrzebowaniu na opiekunów osoby starszej można znaleźć m.in. na [stronie internetowej Barometru zawodów](#). Zakwalifikowano tam zawód *opiekun osoby starszej* do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na opiekunów osoby starszej jest umiarkowane we wszystkich województwach oprócz lubelskiego, łódzkiego i małopolskiego (można założyć, że w tych trzech województwach zapotrzebowanie na ten zawód pozostaje w równowadze).

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 7. i 8. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Poniższa tabela dotyczy dziennej formy kształcenia.

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Uwagi o realizacji			
	Łączna liczba godzin przeznaczonych na przedmiot	Liczba godzin przeznaczonych na kształcenie teoretyczne	Liczba godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne	Czas realizacji
Współpraca z partnerami społecznymi	18	6	12	1-2 miesiąc
Opieka i pomoc osobie starszej	119	50	60	1-2 miesiąc
Łączna liczba godzin zajęć	128			

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym).

Dopuszcza się prowadzenie zajęć dydaktycznych w wymiarze nie więcej niż 20% ogólnej liczby godzin w formie kształcenia na odległość, z zachowaniem wymogów prawnych. Możliwość kształcenia na odległość nie dotyczy zajęć praktycznych.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- ustalenie i klasyfikowanie problemów opiekuńczych i potrzeb osoby starszej;
- rozpoznanie zasobów i możliwości środowiska lokalnego, rodzinnego i instytucjonalnego w stworzeniu sieci wsparcia osoby starszej;

- dobieranie odpowiednich metod i technik, zapewniających kompleksową opiekę osobie starszej;
- mobilizowanie osoby starszej do aktywności.
- stosowanie zasad etyki i empatii stosunku do osoby starszej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Współpraca z partnerami społecznymi

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Poznanie zasobów środowiska lokalnego wspierających działania na rzecz osoby starszej
- Nabycie umiejętności korzystania z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie, rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie starszej
- Nabycie umiejętności współpracy w zespole

4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu:

Uczestnik kursu potrafi:

- Korzystać z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie , rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie starszej
- Organizować czas wolny osobie starszej
- Współpracować w zespole
- Określić pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Rodzina i środowisko lokalne jako źródło pomocy SUMA:18	Temat 1: Wykorzystanie kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie , rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie starszej	6	SPO.02.6.5 organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew) SPO.02.8.10 współpracuje w zespole (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zasoby środowiska lokalnego – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu
	Temat 2: Organizacja czasu wolnego jako sposób na rehabilitację osób starszych	12	SPO.02.6.5 organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – planuje osobie starszej spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, prezentacja, pogadanka, dyskusja, metody warsztatowe, ćwiczenia, metoda przypadku.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie, w parach lub grupowo, całym zespołem.

Stosowane formy pracy powinny być dostosowane do zdiagnozowanych przez nauczycieli potrzeb i możliwości uczących się, np. dobór zadań o odpowiednim stopniu trudności, wsparcie uczenia się materiałami multimedialnymi, organizacja uczenia się w grupach heterogenicznych, dzielenie materiału nauczania na mniejsze części, częste udzielenie informacji zwrotnych z uwzględnieniem zasad oceniania kształtującego.

Obudowa dydaktyczna

Literatura:

1. Jakimowicz-Klein Barbara „Opieka nad seniorem” Wydawca: Świat Książki Warszawa 2014
2. Krajewska-Kułak Elżbieta , Cybulski Mateusz „Opieka nad osobami starszym. Przewodnik dla zespołu terapeutycznego” Wydawnictwo PZWL Warszawa 2016
3. Krzywda Anna, Krzywda Paweł „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekle chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
4. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu” Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
5. Owczarek K, Łazarkiewicz M.A.. „Poradnik opiekuna seniora. Pogoda na starość” Wydawnictwo: Wolters Kluwer Polska 2018

Podręczniki i akty prawne wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Środki dydaktyczne:

Podręczniki, materiały audiowizualne, prezentacje multimedialne, tablice, pliki graficzne, zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, karty pracy dla uczestników, stanowisko komputerowe z dostępem do internetu i projektorem multimedialnym.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodostępnej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Zajęcia warsztatowe powinny być organizowane w podziale całego zespołu na grupy maksymalnie 12-osobowych.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń i zajęć warsztatowych.

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach warsztatowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

Sprawdzenie spełnienia kryteriów weryfikacji powiązanych z tematami prowadzonymi z użyciem technik kształcenia na odległość odbywa się tymi samymi metodami, jak w przypadku zajęć stacjonarnych. Jeśli nauczyciele posiadają dostęp do interaktywnych materiałów sprawdzających warto włączyć je do metod oceniania osiągnięć uczestników kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pomoc osobie starszej

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

- Nabycie umiejętności współpracy z osobą starszą i jej rodziną.

- Nabycie umiejętności pomocy osobie chorej i niesamodzielnej w różnych aspektach życia
- Nabycie umiejętności wsparcia w zaspokajaniu potrzeb psychofizycznych osoby starszej
- Poznanie zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych

4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu

Uczestnik kursu potrafi:

- Wspierać osoby starsze w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów,
- Rozpoznać możliwości psychofizyczne osób starszych,
- Przygotować osobę starszą do samoopieki i samopielęgnacji,
- Prezentować sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru
- Wspierać rodzinę osoby starszej w sprawowaniu opieki,
- Przestrzegać zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach z osobą starszą

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Opieka nad osobą starszą SUMA: 40	Temat 1: Wsparcie osoby starszej w zakresie samodzielności samozaspokojenia podstawowych potrzeb uwzględniając rodzaje sprzętu pomocniczego	22	SPO.02.6.1 pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek) SPO.02.6.2 pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (ek)	ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego opisuje rodzaje przedmiotów i środków pomocniczych udziela pomocy w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie objaśnić zasadność użytkowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej
	Temat 2: Samokontrola poziomu glukozy we krwi u osoby starszej oraz sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru .	4	- SPO.02.6.7 pomaga osobie starszej w samokontroli poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru (ek)	prezentuje sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru obserwuje sposób radzenia sobie osoby starszej z samokontrolą poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru prowadzi dokumentację pomiaru poziomu glukozy

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 3: Trening umiejętności społecznych	18	SPO.02.6.1 pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek) SPO.02.8.2 przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek) SPO.02.8.3 stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	wyjaśnia czym jest zasada, norma, reguła przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach osoba starszą z opisuje skutki łamania zasad etycznych przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia ustala z osobą starszą zasady utrzymywania higieny osobistej z uwzględnieniem możliwości psychoruchowych uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej określa zasady komunikacji interpersonalnej prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania
Dział II Zaspokojenie potrzeb psychofizycznych osoby starszej SUMA: 20	Temat 1: Dobór metod i technik w usprawnianiu psychofizycznym osoby starszej 	10	SPO.02.6.6 wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym	określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym
	Temat 2: Rozpoznawanie możliwości psychofizycznych osoby starszej	10	SPO.02.6.6 wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym	ocenia możliwości psychiczne osoby starszej ocenia możliwości fizyczne osoby starszej ustala ograniczenia funkcjonalne w zaspokajaniu potrzeb psychofizycznych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział III Zaspokajanie potrzeb biopsychospołecznych osoby starszej SUMA: 50	Temat 1: Wpływ uwarunkowań biopsychospołecznych na aktywność mieszkańca domu pomocy społecznej	32	SPO.02.6.4 mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego (ew)	rozpoznaje zainteresowania osoby starszej określa możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego wymienia sposoby spędzania wolnego czasu planuje osobie starszej aktywne spędzanie czasu wolnego
	Temat 2: Samo opieka. Rodzina – źródło wsparcia lub wycofania osoby starszej 	18	SPO.02.6.3 przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samo opieki (ek)	wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, prezentacja, pogadanka, dyskusja, metody warsztatowe, ćwiczenia, metody eksponujące, instruktaż, metody podające, metoda przypadku.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie, w parach lub grupowo, całym zespołem.

Stosowane formy pracy powinny być dostosowane do zdiagnozowanych przez nauczycieli potrzeb i możliwości uczących się, np. dobór zadań o odpowiednim stopniu trudności, wsparcie uczenia się materiałami multimedialnymi, organizacja uczenia się w grupach heterogenicznych, dzielenie materiału nauczania na mniejsze części, częste udzielanie informacji zwrotnych z uwzględnieniem zasad oceniania kształtującego.

Obudowa dydaktyczna

Literatura:

1. Brzezińska M., Grackowska M. „Zaradnik terapeutyczny. Jak pracować z seniorami w domu pomocy społecznej?”, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012
2. Kliszcz Joanna „Psychologia w zawodzie i pracy opiekuna medycznego” Wydawnictwo Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2019
3. Krajewska Anna „Trening umiejętności społecznych” Wydawnictwo Ekonomik – Jacek Musiałkiewicz, Warszawa 2018

4. Krajewska-Kułak Elżbieta, Cybulski Mateusz „Opieka nad osobami starszymi. Przewodnik dla zespołu terapeutycznego”. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2016
5. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu” Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
6. Rychlik Agnieszka, Pawluczuk Iwona „Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o. o
7. Rychlik Agnieszka, Pawluczuk Iwona „Opiekun medyczny Nowe umiejętności” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o. o

Podręczniki wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Środki dydaktyczne do przedmiotu:

Podręczniki, książki kucharskie, atlasy kulinarne, tabele kaloryczne, glukometr, dokumentacja pacjenta, materiały audiowizualne, podcasty, prezentacje multimedialne, tablice, pliki graficzne, zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, karty pracy dla uczestników, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, środki i sprzętu do utrzymania higieny osobistej i otoczenia, sprzęt imitujący wyposażenie łazienki, kuchni, sypialni, pracownia organizacji czasu wolnego wyposażona w: sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, monitor, komputer lub laptop, projektor lub rzutnik pisma, sprzęt nagłaśniający, odtwarzacz DVD i zestawy płyt CD, DVD, instrumenty muzyczne, sprzęt sportowy oraz sprzęt do gier i zabaw ruchowych, sprzęt turystyczny, sprzęt fotograficzny, gry stolikowe i towarzyskie, służące do rozwijania umiejętności praktycznych związanych z konstruktywnym spędzaniem czasu wolnego, puzzle, łamigłówki, krzyżówki, przybory piśmiennicze, sprzęt, materiały i przybory do szycia, haftowania, wyszywania, komputerowe z dostępem do internetu i projektorem multimedialnym.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową, częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł, pomieszczenia podzielone na strefy aktywności tj. kuchnię, łazienkę, pokój dzienny, sypialnię oraz pracownię gospodarstwa domowego.

Zajęcia warsztatowe powinny być organizowane w podziale całego zespołu na grupy maksymalnie 12-osobowych.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń i zajęć warsztatowych.

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach warsztatowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

Sprawdzenie spełnienia kryteriów weryfikacji powiązanych z tematami prowadzonymi z użyciem technik kształcenia na odległość odbywa się tymi samymi metodami, jak w przypadku zajęć stacjonarnych. Jeśli nauczyciele posiadają dostęp do interaktywnych materiałów sprawdzających warto włączyć je do metod oceniania osiągnięć uczestników kursu.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 4 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego – ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego – wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia – prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia – uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (egzamin teoretyczny, egzamin praktyczny) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec kursu</p>
przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samoopieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki 	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki – opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece 	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (egzamin teoretyczny, egzamin praktyczny) 	koniec kursu
wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości psychiczne osoby starszej – ocenia możliwości fizyczne osoby starszej – określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec kursu</p>

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH
SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej
Strona 22 z 34

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
		<ul style="list-style-type: none"> – dyskusja – przygotowanie prezentacji/referatu – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (egzamin teoretyczny, egzamin praktyczny) 	koniec kursu

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Brzezińska M., Grackowska M. „Zaradnik terapeutyczny. Jak pracować z seniorami w domu pomocy społecznej?”, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012
2. Jakimowicz-Klein B. „Opieka nad seniorem” Wydawca: Świat Książki Warszawa 2014
3. Krajewska A. „Trening umiejętności społecznych” Wydawnictwo Ekonomik – Jacek Musiałkiewicz, Warszawa 2018
4. Krajewska-Kułak E., Cybulski M. „Opieka nad osobami starszymi. Przewodnik dla zespołu terapeutycznego”. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2016
5. Krzywda A., Krzywda P. „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekłe chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
6. Nowak A., Stanek A. „Kompetencje personalne i społeczne. Jak je rozwijać”, Wydawnictwo Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o. o.
7. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu” Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
8. Rychlik A., Pawluczuk I. „Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o. o

9. Rychlik A., Pawluczuk I. „Opiekun medyczny Nowe umiejętności” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o. o
10. Schiefele J., Staudt I., Dach M. „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
11. Talarska D., Wieczorkowska-Tobis K., Szwalkiewicz E. „Opieka nad osobami przewlekle chorymi, w wieku podeszłym i niesamodzielnymi” Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2010

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala ogólnodydaktyczna wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Sala wyposażona w materace, możliwość swobodnego organizowania przestrzeni, flipchart, materiały piśmiennicze.

Pracownia gospodarstwa domowego i kulinarna wyposażona w: zestaw mebli kuchni domowej oraz wyposażenie ułatwiające osobom starszym samodzielne przygotowywanie posiłków, plansze ilustrujące skład poszczególnych produktów spożywczych, książki kucharskie, zastawę stołową, sprzęt gospodarstwa domowego.

Pracownia symulująca warunki łazienki lub pracownia z dostępem do umywalki oraz fantomami osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych. Pracownia wyposażona w sprzęt symulujący pokój mieszkalny.

W przypadku małej ilości pomieszczeń pracownia może być podzielona na strefy aktywności tj: kuchnię, łazienkę, pokój dzienny i sypialnię.

Pracownia symulująca pokój mieszkańca DPS z łózkami rehabilitacyjnymi, fantomami osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych, wózkem kąpielowym, szafkami i stolikami przyłóżkowymi, wózkem inwalidzkim, stolikiem „przyjacielem”, chodzikiem, parawanem, podnośnikiem, bielizną pościelową i osobistą, pojemnikami na odpady, materacem przeciwoślizgowym, sprzętem, urządzeniami i przyborami do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności opiekuńczych u osoby leżącej.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs powinien zakończyć się egzaminem, na który złoży się zarówno część praktyczna jak i teoretyczna.

Część dotycząca teorii powinna mieć formę testu, który powinien zawierać zarówno pytania zamknięte jak i część opisu przypadku.

Na część praktyczną powinny składać się zadania wskazujące na opanowanie umiejętności konkretnych procedur związanych z opieką nad osobą starszą.

Egzamin powinien być przeprowadzony w warunkach zbliżonych do warunków pracy z osobą starszą.

W zależności od zakresu zadań egzamin powinien odbywać się w pracowniach symulujących:

- pokój osoby starszej z miejscem do aktywności dziennej oraz do wypoczynku nocnego\
- aneks kuchenny wraz z podstawowym sprzętem AGD
- łazienkę przystosowaną do potrzeb osoby starszej i niepełnosprawnej

Zadania powinny uwzględniać kryteria weryfikacji ze wszystkich przedmiotów kursu.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.02.6. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
<p>pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego – ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego – wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia – prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia – uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej 	Opieka i pomoc osobie starszej
<p>pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje przedmiotów i środków pomocniczych – objaśnia zasadność użytkowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej – udziela pomocy w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej 	Opieka i pomoc osobie starszej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samo opieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki – wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki – opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece 	Opieka i pomoc osobie starszej
mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zainteresowania osoby starszej – określa możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – wymienia sposoby spędzania wolnego czasu – planuje osobie starszej aktywne spędzanie czasu wolnego 	Opieka i pomoc osobie starszej
organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – rozpoznaje zasoby środowiska lokalnego – planuje osobie starszej spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego 	Współpraca z partnerami społecznymi
wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości psychiczne osoby starszej – ocenia możliwości fizyczne osoby starszej – określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym 	Opieka i pomoc osobie starszej
pomaga osobie starszej w samokontroli poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru – obserwuje sposób radzenia sobie osoby starszej z samokontrolą poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru – prowadzi dokumentację pomiaru poziomu glukozy 	Opieka i pomoc osobie starszej
Kompetencje personalne i społeczne		
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania 	Opieka i pomoc osobie starszej
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy – podejmuje działania w sytuacji trudnej – ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach trudnych – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka 	Opieka i pomoc osobie starszej
współpracuje w zespole (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider 	Współpraca z partnerami społecznymi

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 	
Organizacja pracy małych zespołów		
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zadania zespołu – wyznacza zadania członkom zespołu – wyjaśnia instrukcję wykonania zadania 	Współpraca z partnerami społecznymi
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 	Współpraca z partnerami społecznymi
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 	Współpraca z partnerami społecznymi
ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 	Współpraca z partnerami społecznymi
wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy możliwości rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków pracy – dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy 	Współpraca z partnerami społecznymi

Załączniki

Tabela 7 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Opieka i pomoc osobie starszej	Współpraca z partnerami społecznymi
pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego – ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego – wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia – prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia – uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej 	X	
pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje przedmiotów i środków pomocniczych – objaśnia zasadność użytkowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej – udziela pomocy w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej 	X	
przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samo opieki (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki – wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki – opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece 	X	
mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego (ew)	32	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zainteresowania osoby starszej – określa możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – wymienia sposoby spędzania wolnego czasu – planuje osobie starszej aktywne spędzanie czasu wolnego 	X	
organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew)	18	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – rozpoznaje zasoby środowiska lokalnego – planuje osobie starszej spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego 		X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Opieka i pomoc osobie starszej	Współpraca z partnerami społecznymi
wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości psychiczne osoby starszej – ocenia możliwości fizyczne osoby starszej – określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym 	X	
pomaga osobie starszej w samokontroli poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru – obserwuje sposób radzenia sobie osoby starszej z samokontrolą poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru – prowadzi dokumentację pomiaru poziomu glukozy 	X	
Kompetencje personalne i społeczne				
2 przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym jest zasada, norma, reguła – przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach osoba starszą z – opisuje skutki łamania zasad etycznych – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	X	
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania 	X	
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy – podejmuje działania w sytuacji trudnej – ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach trudnych – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka 	X	
współpracuje w zespole (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu 		X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Opieka i pomoc osobie starszej	Współpraca z partnerami społecznymi
		– identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu		
Organizacja pracy małych zespołów				
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zadania zespołu – wyznacza zadania członkom zespołu – wyjaśnia instrukcję wykonania zadania 		X
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 		X
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 		X
ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 		X
wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy możliwości rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków pracy – dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy 		X

Tabela 8 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego – ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego – wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia – prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia – uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej 	Opieka i pomoc osobie starszej	2 miesiące
pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje przedmiotów i środków pomocniczych – objaśnia zasadność użytkowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej – udziela pomocy w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej 		
przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samo opieki (ek)	18	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki – wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki – opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece 		
mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego (ew)	32	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zainteresowania osoby starszej – określa możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – wymienia sposoby spędzania wolnego czasu – planuje osobie starszej aktywne spędzanie czasu wolnego 		
organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew)	18	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – rozpoznaje zasoby środowiska lokalnego – planuje osobie starszej spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego 	Współpraca z partnerami społecznymi	2 miesiące

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości psychiczne osoby starszej – ocenia możliwości fizyczne osoby starszej – określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym 	Opieka i pomoc osobie starszej	2 miesiące
pomaga osobie starszej w samokontroli poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru – obserwuje sposób radzenia sobie osoby starszej z samokontrolą poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru – prowadzi dokumentację pomiaru poziomu glukozy 		

Tabela 9 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Opieka i pomoc osobie starszej	50	60	SPO.02.6.1 pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stopień samodzielności osoby starszej w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego – ustala z osobą starszą reguły i zasady pomagania w prowadzeniu gospodarstwa domowego – wprowadza sposoby utrzymania czystości otoczenia – prowadzi edukację w zakresie utrzymania czystości otoczenia – uczestniczy w planowaniu budżetu osoby starszej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.02.6.2 pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje przedmiotów i środków pomocniczych – objaśnia zasadność użytkowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej – udziela pomocy w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osobie starszej
			SPO.02.6.3 przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samo opieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości osoby starszej do samoopieki – wyjaśnia osobie starszej i rodzinie zasady samoopieki – opisuje sposoby wspierania osoby starszej i jej rodziny w samoopiece
			SPO.02.6.4 mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zainteresowania osoby starszej – określa możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – wymienia sposoby spędzania wolnego czasu – planuje osobie starszej aktywne spędzanie czasu wolnego
			SPO.02.6.6 wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości psychiczne osoby starszej – ocenia możliwości fizyczne osoby starszej – określa sposoby wspierania osoby starszej w usprawnianiu psychofizycznym
			SPO.02.6.7 pomaga osobie starszej w samokontroli poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje sposób i zasady badania poziomu cukru we krwi przy pomocy glukometru – obserwuje sposób radzenia sobie osoby starszej z samokontrolą poziomu glukozy we krwi przy użyciu glukometru – prowadzi dokumentację pomiaru poziomu glukozy

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.02.8.2 przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym jest zasada, norma, reguła – przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach osoba starszą z – opisuje skutki łamania zasad etycznych – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych
Współpraca z partnerami społecznymi	6	12	SPO.02.6.5 organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości psychofizyczne osoby starszej do aktywnego spędzania czasu wolnego – rozpoznaje zasoby środowiska lokalnego – planuje osobie starszej spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego